

Üljünk évszázados ünnepet!

Vissza egy pár embernyommal, hogy lássunk egy szép szivárványt a lefolyt idők elröppenő felhőiben. —

Ki áll ott, egy — ősei nyelvét megvetni s fedelni kezdő — zsibbadásba merült nép között? . . .

Arcán fájdalom, homloka körül bánat szöveteke világít; de szemeiben bátorság és szent lelkesedés tüze lángol. — Más nyelven, új nyelven, s mégis ősei szép nyelvén szólal meg, melly elandaltítja a szívet, megreszketteti a lelket, fölleleveníti és tetterre buzdítja a megzsibbadott erőket.

Nem gondol az üldözéssel és töviskoszorúval, melly reá vár.

Nem gondol a kétkedéssel, mellyet az elálmélkodott nép hozzá intéz: vajjon mi leszen ebből? . . .

Nem gondol a gunnyal, az írástudók csufolódásával, melly őt legkimélőbb esetben is eszevesztettnek kiáltja. — Ki ez a vízfolyam ellen révpárra uszni akaró férfiú? . . .

Szép nyelvünk s irodalmunk pályatörő bajnoka ez; ki — néhány társaival — előállván, fölemelé az ő szavát, és szóla a néphez tisztán, igazán, kedvesen, bátran.

S mi adá ő nékie e nagy bátorságot? —

A kettős tüzes nyelv, az isteni erőnek és ihletnek e magasztos nyilatkozványa.

A kettős tüzes nyelv, e kettős és egymástól elválhatlan jelképe a hűségnek és reménynek.

A hűség hazája — és azon kedves ősi nyelv iránt, melly edesebben zeng, mint az Aeolhárfa az éjféli óráiban, edesebben mint Memnon szobor a hajnal biborán, s hatalmasabban mint a harczi tárogató.

A remény, hogy egy illy hang nem halhat el mint a hattyu lezengett dala; nem szabad meghalnia: de világra szólónak kell lennie annak.

És e kettős tüzes nyelv erejétől föllelkésedett férfiú, lankadatlanul tört a röges és tövises pályán előre és mindig előre. . . .

És bár a teher alatt roskadozott; s bár a nagy küzdelem után kiérdemlett koszoru olly igen égeté is hálántékait; s bár az eredmény élete nyugalmaiba kerüle: mégis így szóla véreihöz, s ekkép buzdította azokat: „a haza éljen! . . . s veszszek el én bár, a haza fénye örök!” . . .

És a nép, örömet vevé e beszédet; megnyílt szíve annak hallatára; föltáruult lelke előtt a multnak dicsősége, a jelennek törpesége, s a jövőnek ragyogó álma; és nagy megindulása közben, szeméből a szemrehányás égető könye után, az örömeinek meleg gyémánteseppjei hullának; és miután kikokogta magát, beszélt az édes haza nyelvén, és olly felette igen jól esett az lelkének. —

Eljöttek azután a küzdelemnek napjai. A bajnok, martyri önfeláldozással hunyt el. Így tértek hozzá egyenként és egymásután a későbbi idők irodalmi felkentjei is. Nyomor, szükség, szegénység volt osztályrészükhöz; ebből font koszorut a sors küzdelmeikért. — De a miért küzdöttek, az fennmaradt Legdrágább kincsünk, a nyelv, él; és — mivel gyökere, annyi nemes szívvérrel öntöztették meg — erőteljes növekedésnek, és gazdag virulásnak kezd indulni.

Legdrágább kincsünk, a nyelv, él . . . és élni fog!

Üljünk azért évszázados ünnepet, az uttörő bajnok születésének évszázados ünnepét! . . .

És ti kicsinyhitűek! . . . bátorodjatok! —

Mint eddig zengett, úgy ezután is fog zengeni nyelvünk, halmokon és völgyeken, — örök időkig!

F. M.

WEINEM.S.C.

ROHN.DEL.

HÓDOLAT KAZINCZY FERENCZ SZELLEMÉNEK.